

Poštarina platena u gotovom.

ŠUMARSKI LIST.

GLASILO

HRVATSKOG ŠUMARSKOG DRUŠTVA
ZAGREB.

TEČAJ XLIV.

1920.

BROJ 7.

UREĐUJU

PROFESORI DR. A. PETRAČIĆ I DR. A. LEVAKOVIĆ.

Pretplata za nečlanove K 80. Društveni članovi dobivaju Šumarski list i Lugarski vijesnik besplatno. Članarina iznaša za jedinog člana utemeljitelja K 1000, za korporacije K 2000, za redovite članove pojedince K 60, za korporacije K 120, pristupnina K 10. Godišnja pretplata nečlanova samo na Lugarski vijesnik K 16. Pojedini broj Šum. lista zajedno sa Lugarskim vijesnikom sloji K 8. Članarinu i pretplatu na list, (novčane pošiljke, poštanske doznačnice) prima „Hrvat. šumar. društvo, Zagreb, gornji grad, poštanski pretinac“. Pisma, koja se odnose na uplatu članarine, na darove društvenim zakladama, zatim reklamacije za nedostavljene brojeve šumar. lista šalju se izravno na društvenog blagajnika Š. pl. Lajera, računarskog savjetnika kod šumar. odsjeka u Zagrebu, a samo pismene sastavke za uvrštenje u list prima uredništvo lista, Šumarski dom.

Oglasi se uvršćuju prema pogodbi.

Društvena naklada.

ŠUMARSKI LIST

GLASILO HRVATSKOG ŠUMARSKOG DRUŠTVA.

Tršćanske usance za trgovinu drvom.

Drveće.

A) Hrast.

§ 236.

Pod hrastovinom se razumijeva drvo od hrasta kitnjaka (*Quercus robur*, *sessiliflora*), nadalje hrasta lužnjaka (*Quercus pedunculata*) i napokon od hrasta medunca (*Qu. pubescens*). — Za sve vrsti trgovačke robe ostaje cer (*Qu. cerris*), nazivan „cervato“, isključen.

§ 237.

Trupci.

Piloti (*Raumpfähle*) su trupci valjkastog oblika, u naravnomu stanju sa korom, u određenoj godišnjoj dobi posječeni. Njihove dimenzije variraju između 5 do 20 m duljine i 20 do 40 cm promjera.

Kakvoća: Kao škart se isključuju: komadi sa trulom srži (*testa marcia*, *kernfaule Stücke*), komadi isprhli (*fracidi*, *morsch*) i mušicom nabušeni (*mit Wurmstich*) i oni bez kore; neravni komadi, kojima se oba kraja ne dadu spojiti pravcem, koji prolazi kroz masu dotičnog komada i napokon oni, koji su priređeni iz osuhih komada.

Mjerenje: Mjerenje biva po duljini od 25 do 25 cm. Pravi promjer ili opseg uzima se od centimetra do centimetra u sredini dužine dotičnog komada, odbiv koru, pa se kubični sadržaj geometrijskim putem izračuna.

Cijena: Cijena se ustanovljuje po kubičnom metru.

§ 238.

Deblovina i trupci za rezanje (*Rundstämme und Sägeklötze*).

To su komadi u naravnom stanju sa korom (ako nije uvjetovana roba bez kore), u određenoj godišnjoj dobi

posječeni, obično 3 do 6 m duljine i od 0.50 m promjera. Ako nije posebno drugačije ugovoreno, mora srednja duljina iznašati barem 4 m.

Gledom na manju dužinu ili debljinu valja to naročito ugovoriti, isto tako i gledom na duljinu, koja nadilazi duljinu vagona t. j. dužinu od 6.30 m.

Kakvoća: Pod „prima“ kakvoćom razumijevamo potpuno zdrave komade, bez grana i drugih pogrešaka, dobro raščene t. j. valjkastog oblika, ravne i sa ravnim vlakancima. Pod „sekunda“ kakvoćom razumijevamo trupce sa zdravim granama, no ne više nego sa jednom po tekućem metru, trupce eliptičnoga oblika sa ne baš ravnim, dapače malo zavnutim vlakancima, kao što i trupce sa drugim manjim pogreškama, koje se mogu sa popustom u mjeri nadoknaditi, no izuzeti su mušicom (podkornjacima) nabušeni trupci, koji su potpunoma od dobave iskjučeni.

Hrastovi trupci dobavljaju se bez pridanka, t. j. bez onog koničnog dijela, koji se odmah nad žiljem stabla nalazi. Kao tom uvjetu neodgovarajući trupci smatraju se oni, kojima je promjer na tanjem kraju od onog na debljem kraju za 12 mm po tekućem metru manji.

Mjerenje: Mjerenje se izvađa po duljini od 25—25 cm, za promjer od centimetra do centimetra, kod čega se poslužujemo promjerkom (cavaletto, canaula), mjereć u sredini dužine po odstranjenju kore sve do bijeli. U slučaju, da to mjesto mjerenja padne na granu, mora se promjer nad tom granom mjeriti.

Upotrijebimo li mjerače vrpce, da promjer iz opsega izračunamo, to se taj mjeri od 2 do 2 cm.

Kubični sadržaj se razumijeva po pravom ili geometričkom kubičnom metru, na temelju produkta

$$r^2 \pi l$$

$$\text{ili } r^2 \times 3.14159 \times l$$

Cijena se određuje po kubičnom metru.

§ 239.

Hrastov uglast lijes (građa), (Eichen-Kantholz).

Razlikujemo:

- a) Građu za brodogradnju (Schiffbauholz)
- b) Građu (tvorivo) za različite svrhe (Werkholz)

a) Građa za brodogradnju dijeli se u obične ravne i savinute komade (običnu ravnu i savinutu građu), u drvo za rebra (corbame, Rippenhölzer) i u figurne komade (pezzi figurati, Figuren-stämme).

1. Obična ravna i savinuta građa su otesani komadi od $\frac{22}{22}$ do $\frac{40}{40}$ cm = $\frac{8}{8}$ do $\frac{15}{15}$ colova (palaca) i od 6 do 10 m = 18 do 30 stopa duljine i preko toga.

Ovi su komadi (izuzev slučaj posebne naručbe) po merkantilnom običaju otesani na trgovački rub (squadri a spigolo mercantile), što znači, da se trpe obli bridovi od $\frac{1}{10}$ širine na svakom bridu pojedinog komada.

2. Rebra (corbame) su kao i gore otesani komadi sa debljinom od 5 colova (palaca) = 14 cm i preko toga, te sa dužinom od 5 stopa = 1·50 m i preko toga.

Kod ovih se komada trpe obli bridovi, ali isti ipak ne smiju da dođu u odveć velikoj mjeri.

3. Figurni komadi (pezzi figurati). Pod ovima razumijevamo komade, koji su približno izrasli u takovom obliku, u kakovom se za brodogradnje upotrijebiti mogu. — Tesanje istih je površno.

b) Komadi za građu i razno tvorivo tešu se uvijek oštrobrižno, te su potpuno ravni sa dužinom od 3 m dalje i debljinom od 25×25 cm dalje, sa izuzetkom greda (gredizze), koje imaju debljinu od 0·16 do 0·25 m.

Ako je ustanovljena duljina od 3 do 6 m, razumijeva se poprečna duljina ne manja od 4 m.

Kakvoća: U otrebak (škart) izlučuju se komadi, koji imadu slijedeće pogreške: gnjilobu (Fäule), gnjile smogove (grane), sprhlo (trulo) drvo, (Morsches Holz) ma bilo na kojem god mjestu, okružljivi komadi (la cipolla, kernschällig, ringschällig), mušicom izbušeni, usukani, zimotreni komadi, komadi sa imelinim korjenom, a napose za brodogradnju komadi sa lošim smogorima (occhio di pernice), te mrtve i trule grane; nasuprot se imaju uz odštetu primiti komadi, koji na dvije trećine nemaju navedenih pogrešaka, te se mogu upotrebiti za opredeljenu svrhu.

Pripuštaju se ove pogreške: Kod sušenja drva nastale pukotine, ako ne prelaze pol metra dužine, ponešto crveno prugasto drvo, bijel, gdje koja nagnjila grana, ako ne prodi dublje do u jednu šestinu čitave debljine, pa crvotočine u ograničenom broju.

Mjerenje: Komadi pod a) i b) mjere se po dužini, pa onda u sredini dužine debljina obiju strana, a odbija se $\frac{1}{10}$ za svaki tupi ugao. Ako se radi o oštrobriidnom lijesu (a spigolo vivo), ne dozvoljava se nikako tupi rub.

Za komade sa jednom ili više stepenica t. j. na zubove (denti) mora se mjerenje provesti, kao da bi bilo više komada, t. j. svaka debljinska dimenzija po duljini za sebe (dente a dente).

Cijena: Cijene se računaju po kubičnom metru, osim kod figurnih komada, za koje se može ustanoviti cijena za svaki pojedini komad, već prema tome, da li je taj oblik češći ili rjeđi.

§ 240.

Rezana hrastova roba.

Razlikujemo :

- a) finu hrastovu rezanu robu
- b) običnu ili merkantilnu hrastovu rezanu robu.

Općeniti uvjeti: Sve vrsti hrastove rezane robe moraju radi predviđenog umanjenja volumena (stezanja) kod sušenja biti rezane sa nadmjerom u debljini i to sa nadmjerom od 2 mm kod komada tanjih od 54 mm, a 3 mm kod komada debljih od 54 mm.

a) Fina hrastova rezana roba.

Ona se reže iz najboljih slavonskih ili inih jednako dobrih, ravnih, cijepkih, neusukanih debala i trupaca, a uvijek je strojem rezana.

Razlikujemo :

1. Nezarubljene daske i brvna (boules), koje su rezane iz izabranih, zdravih, neusukanih, od grana čistih debala (trupaca), od stanovite duljine i dogovorene najmanje debljine.

Obične debljine su 27, 34, 41, 54, 60 i 70 mm, rijetko kada 80 mm; svi komadi, koji su iz jednog balvana izrezani, moraju biti sa istom brojkom označeni, da ih možemo u obliku trupca nazad složiti.

Kakvoća: Bezuvjetno se mogu odbiti: komadi sa velikim i malim crvom. sa crvenim i crnim prugama, sa granama ili drugim pogreškama, koje se s vanjske strane debela opažaju.

Pogreške, koje se pojavljuju kod piljenja, kao unutarnje zdrave grane i pukotine od zime i slične, imaju se posebno nadoknaditi.

Mjerenje: Dužina se mjeri od 25 do 25 cm, propisana debljina u mm, širina na najtanjem mjestu svakog komada između obih strana bijelika. Izuzev posebnih utanačenja, mora najmanja širina iznašati bez bijeli 20 mm.

2. Fina hrastova roba, zvana pariška roba (Pariser Hochschnittware, sur dosses). To su daščice, daske i brvna, koja se iz hrastovih trupaca najbolje kakvoće općenito strojem režu i to u svakom smjeru paralelno bez srčike (Herz).

Dužina varira već prema dogovoru između 1.75 i 4 m, i preko. To isto vrijedi i za širinu, koja redovito sa 20 cm počinje i ide do 40 cm.

Običajne su debljine: 10, 15, 20, 27, 34, 41, 54, 60, 70, 80 i 100 mm, rijetko preko toga.

Mjerenje: Dužina se mjeri od 10 do 10 cm, no ipak bivaju komadi, kojima dužina na $\frac{1}{4}$ m izlazi, i kao takovi mjereni.

Kakvoća: Izrađuju se redovito 2 razreda, prima i secunda. Pod prima kakvoćom razumjeva se roba, koja je na cijeloj površini bez pogreške, bez srčike i bez bijeli.

Pod sekunda kvalitetom razumjeva se roba sa malim, no ne duboko uraslim pogreškama, kao zdrave grane ne deblje od 3 cm promjera, mala zimotrenost, ili male pukotine, slabi tragovi srčikovine, pojedine male crvene i crne pruge ili bijel, koja ne smije biti šira od 2 cm na jednoj strani.

3. Hrastova roba rezana u smjeru cjepaca, srčnih trakova, radialnom smjeru, zrcalni rez (Eichenspiegelhölzer, bois du Quartier). Pod njom razumjevamo daščice, daske i brvna (Pfosten) iz najboljih hrastovih trupaca sa velikim promjerom manje ili više paralelno rezane sa sržnim trakovima, ali nikada njima u suprotnom smjeru.

Uobičajene dimenzije i zahtjevi u pogledu kakvoće za prima i sekunda vrst robe odgovaraju onima kod pariške robe; to isto vrijedi napokon i za mjerenje.

K ovoj vrsti robe ubrajaju također t. zv. „Wainscotlogs“ (Wagenschosse) t. j. iz izabranih trupaca (oko 80 cm promjera Ur.) usporedno sa sržnim tracima izrezana roba sa

tri pravokutne i četvrtom oblom vanjskom stranom, koja roba ima bijel kao i unutarnji dio kore; duljina ide od 4 do 7 m, visina mjerena na srednjem kraju glave trupca zajedno sa bijeli iznaša 30 cm i više, dok širina smije visinu samo za jednu četvrtinu nadilaziti, tako, da komad visok 32 cm može biti najviše 40 cm širok.

Kakvoća: Zahtjeva se sasma zdravo drvo bez pogreške, mogu se dozvoliti jedna do dve zdrave grane na pojedinim rijetkim komadima.

Mjerenje: Mjeri se sa metrom ili u engleskoj stopi i palcu, već prema tome, dali se cijena po metru ili po engleskoj kubičnoj stopi ustanovit ima, i to od 25 do 25 cm, odnosno od 6 do 6 engleskih palaca.

Jer je širina paralelna, može se ona mjeriti na svakom mjestu, i to u punim centimetrima ili palcima.

Visina Wagenschossâ se mjeri klupom u sredini dužine i to u četvrtini širine na svakoj strani zajedno sa bijeli, no isključivši koru. Poprečna vrijednost tih dviju mjera u centimetrima ili u zolima služi za proračunavanje kubičnog sadržaja.

b) Obična ili merkantilna hrastova rezana roba.

Ona se priugotavlja strojevima ili ručnim rezom iz debala i kusova, koji se radi slabije kakvoće ili poradi manjih dimenzija ne mogu upotrijebiti za priugotavljanje fine rezane robe, a kad kada se ova roba priugotavlja i iz otesanih trupaca. Izuzevši ovaj posljednji slučaj, na koji se mora kupac upozoriti i kod kojeg stalan broj komada jednu sa sjekirom otesanu plohu zadržati smije, moraju sve plohe biti piljene. Uobičajene dimenzije su 3 do 6 m duljine, poprečno najmanje 4 m, 25 do 40 cm širine, $5 \cdot 4 \text{ cm} = 2$ pariška palca, $80 \text{ mm} = 3$ palca ili koju drugu debljinu, koja se može odrediti.

Rez mora biti paralelan u duljini i širini; ipak se kod rukom rezanih komada izuzetci dopuštaju i to u debljinu do 3 mm, a u širinu do 15 mm na 1 m duljine.

Kakvoća: Isključeni su komadi, koji imaju manje nabušine od crva ili gnjilobe na raznim mjestima, ili više nego jednu skroz prodiruću crvotočinu, nadalje komadi sa pukotinama i rascjepinama, koje čine komad za uporabu nespo-

sobnim, napokon komadi okružljivi, komadi sa više od 2 zdrave, preko 5 cm debele ili gnjile grane po tekućem metru i napokon jako napucani komadi.

Trpe se komadi sa malim pogreškama, sa malim crvenim prugama, napukline, koje nisu dulje, nego što je komad širok, zimotrenost sa ili bez zarasle kore, bijel, koja ne prodire preko 2 cm širine i koja se ne pruža dulje nego do polovice dužine, u protivnom se slučaju bijel od širine odbija.

Mjerenje: Dužina se mjeri od 25 cm do 25 cm, širina u punim cm, debljina u mm, no uvijek obzirom na staru mjeru, na palac (zoll), tako, da komadi, koji su tanji od propisane debljine od 54, 60, 70, 80, 100, 110, 120 mm dolaze u kategoriju manjih debljina.

K običnim ili merkantilnim boulimā ubrajaju se i oni, koji su za izradbu kaca (Bottich) i velikih bačava (Lagerfass) određeni. Ti se komadi zovu douelles (Plateaux douelles). To su komadi piljeni mašinskim ili ručnim rezom, kojima uske strane mogu biti otesane i sa sjekirom.

Uobičajene dimenzije jesu:

Duljina u metrima	1.33	Debljina u mm	41
	1.50		41
	1.82 i 1.85		54
	2.00 i 2.17		54
	2.33		54
	2.50		60
	2.66		70
	3.00		70
	3.33		80
	3.66		80
	4.—		80

Najmanja je širina, isključiv možebitnu bijel, 14 cm, najveća širina ne smije iznašati više od 29 cm.

Ako je kupcu stalo do toga, da dobije stanovit broj izabranih, 32 do 38 cm širokih komada, za dijelove vrati, tada mora to kod pogodbe posebno ugovoriti.

Kakvoća: Roba, isključivši škart, mora biti zdrava i oštrobriđna (bez bijeli, no ipak se trpe na rubovima tragovi bijeli). Sa svake strane se dozvoljava po 1 cm bijeli, no ova ne smije prodirati kroz cijelu debljinu komada.

Također su dopuštene zatvorene grane, no ne smiju imati više od 5 cm promjera i ne smiju biti odveć brojne, nadalje se trpe male, ravne pukotine okomite na čelo komada, jedna do dvije crvotočine, koje ne prodiru dublje od $\frac{1}{3}$ debljine komada.

Ako nije uvjetovan maksimalni procenat komada sa srcem (Herz), tada je kupac obvezan, da ih primi do $\frac{1}{2}$ od broja cijele narudžbe.

U tom slučaju mora srce biti posve zdravo i zatvoreno.

Škart sačinjavaju komadi okružljivi (Kern- oder Ringschälig), sa jakim trulim granama, sa pukotinama, sa skroz ili preko navedene mjere prodirajućim crvotočinama, mušičavi (wurmstichig), natruli ili uslijed vlage nagnjili komadi.

Na rubovima nalazeće se grane, ako su zdrave i zatvorene, mogu se uz odgovarajući popust u cijeni dozvoliti.

Općenito je kupac ovlašten izlučiti sve one komade, koji nisu podobni za pravljenje suđa za držanje tekućina.

Komadi, koji nemaju navedene dimenzije u duljini i debljini, potpadaju u nižu kategoriju.

§ 241.

Sirovi hrastovi frizi.

Ti se komadi dobivaju u dužini od 0.50 m do 4 m, moraju biti rezani sa strojem, a ako nijesu postavljeni kakovi drugi uvjeti, mjere se od 25 do 25 cm. Za frize, koje su nabavljene u duljini od 1 m dalje, mora biti poprečna dužina najmanje 2 m. Debljina im je između 0.027 i 0.029 m, a zaračunava se za 0.027 m. Širine iznašaju, ako nije ništa posebno ugovoreno, 0.08, 0.09, 0.10, 0.11 ili 0.12 m, kod čega dijelovi centimetara ne dolaze u račun.

Kakvoća: Pod prima robom razumijevamo komade zdrave oštrobrižno rezane, ravne žice i barem na jednoj od obih ploština bez pogreške; pod sekunda robom razumijevamo takove sa pogreškama na obim ploštinama, no ipak one ne smiju biti takove, da bi cijeli komad činile neuporabivim, kao n. pr. trulo drvo, trule grane, jake pukotine, škulje od velikog crva (cvilidrete) i slično. Sasvim su isključeni u obim razredima komadi sa luknjom od mušice (Wurmstich).

Mjerenje: Obavlja se na najkraćem, najužem i najtanjem mjestu.

Cijena: Po kubičnom ili kvadratnom metru.

§ 242.

Hrastove duge (dužice).

Kod zaključaka sa hrastovim dužicama isključuje se, ako nije što drugo ugovoreno, cer.

Pod hrastovim dužicama (doghe di quercia o rovere) razumjevamo uvijek kalane, nikada rezane dužice.

Naziv „Merce vergine“ razumjeva dužice, kakove dolaze iz šume, t. j. samo po dimenzijama sortirane, a po kvaliteti još ne klasificirane.

Stoji do posebnih utanačenja, dali se pod pojmom „Merce vergine“ razumjevaju također i najlošiji komadi, t. j. oni, što se označuju imenom škarton za vatru (Feuerskarton), o kojem će biti poslije govora.

Mjerenje: Obavlja se u staroj pariškoj stopi (ancien pied du roi) = 0.324 m i u dvanajstinama od stope t. j. palcima odn. još dalje: crtama, jer ta mjera još uvijek prevladava na konzumnom trgu, no može se upotrijebiti i metrička mjera.

Duge se mjere na najužoj, najtanjoj i na najkraćoj strani:

a) Dužine:

Najobičnije dužine jesu: 54, 48, 42, 36, 30, 24 i 18 palaca. Dužice dulje od 36 stopa nazivaju dugačkima, a dužice ispod 30 zoli kratkim. Za dužice, koje imaju samo 14 do 17 palaca, nazvane „dužice ispod određene duljine“, mora se cijena posebno ugovoriti.

Pod duljinom

od 54 palca	} razmjeramo takove od puna	52 palca = 1.40 m	do 60 palaca = 1.62 m
48 „		46 „ = 1.25 m	52 „ = 1.41 m
42 „		40 „ = 1.08 m	46 „ = 1.25 m
36 „		34 „ = 0.92 m	40 „ = 1.08 m
30 „		28 „ = 0.76 m	34 „ = 0.92 m
24 „		22 „ = 0.60 m	28 „ = 0.76 m
18 „		18 „ = 0.49 m	22 „ = 0.60 m

b) Širina:

Kao 4 do 6 razumjevamo takove od puna 4 palca = 0.108 m do 6 palaca = 0.162 m.

Kao 3 do 4 razumjevamo takove od puna 3 palca = 0·081 m do 4 palca = 0·108 m.

Hrastove duge moraju biti bez bijeli, koja se kod mjerenja u nijednom slučaju ne uzima u obzir.

c) Pod debljinom dužice:

od 5 do 7 crta	nazivamo takove od prvih	5 do 7 crta	= 0·011 m do 0·016 m
" 7 " 9 "		7 " 9 "	= 0·016 m " 0·020 m
" 9 " 11 "		9 " 11 "	= 0·020 m " 0·025 m
" 1 stope		11 " 14 "	= 0·025 m " 0·032 m
" 1 ¹ / ₄ "		14 " 17 "	= 0·032 m " 0·038 m
" 1 ¹ / ₂ "		17 " 22 "	= 0·038 m " 0·050 m

K a k v o ć a: Pod imenom „Monte“ (Doghe in monte) razumjevamo duge bez onih grubih pogrešaka, koje sačinjavaju slijedeće niže kategorije, t. j. u prvom redu „škarton“; ove potonje su duge, koje su u dužini dva ili više put svinute, ili su izbačene (vitopere, windschief) ili takove, koje su svinute i vitopere; nadalje „sablji slične“ (Sabelärtige) duge, t. j. takove, kojima uske strane (sljubnice, Fugen) nisu ravne, nego kao sablja uvinute; duge sa više od pet lukanja mušice, ili sa više od jedne škulje od velikog crva, sa prugama crvene ili crne truleži, sa zimotrenim pukotinama, sa granama i pukotinama, ako te pogreške idu kroz cijelu debljinu komada iz jedne plohe u drugú, ili ako se one pojavljuju na obim stranama.

Pod „škartonom za vatru“ (Feuerskarton) razumjevamo duge, koje imaju slijedeće pogreške: šest ili više luknjica od mušice, dvije ili više lukanja od velikog crva, koje kroz cijelu debljinu duge prolaze; pruge crvene ili crne truleži, koje idu kroz debljinu duge i pokrivaju više nego polovicu gornje površine duge; trule i gnjile duge, napokon i takove, koje su od jednog kraja do drugog kalane okomito na cijepce umjesto, kako je običaj, usporodno s njima.

Izuzev posebna utanačenja može kupac dužice natrag vratiti, ako one nose jasne znakove, da su one nakon izradbe u šumi ispravljanje, nadalje splavljane (geflösste oder geschwemmte) duge, kao i duge, koje su izrađivane sa sjekirom, umjesto sa makiom.

Duge, koje su uslijed predugog ležanja nagrižene od crva (Splintwurm), moraju se uzeti sa onom širinom, koju bi one imale, kad bi se nagriženi dio odstranio.

§ 243.

Izračunavanje cijena dugama.

Monte duge i škarton.

Francuske dužice prodaju se na temelju cijene za 1000 komada normalne duge = $\frac{36}{1}$ 4—6 monte robe:

36 palaca dužine normalne duge

1 " debljine " " u kakvoći monte dužice.
4—6 " širine " " u kakvoći monte dužice.

Kod pretvorbe cijene škarton robe u monte robu oduzima se $\frac{1}{3}$ vrijednosti. Sve ostale dimenzije zaračunavaju se već prema dužini i debljini, i to vrijede

u pogledu dužine:

duge od 54 palca kao jedna i pol duge

" " 48 " " " i jedna trećina duge

" " 42 " " " i jedna šestina duge

" " 36 " " " cijela duga

" " 30 " " pet šestina duge

" " 24 " " dvije trećine duge

" " 18 " " pol duge

u pogledu širine:

kao jedinica vrijedi duga od 4 do 6 palaca; duge od

3 do 4 palca računaju se kao $\frac{2}{3}$ duge.

U pogledu debljine računa se:

duga od 5 do 7 crta kao pol duge

" " 7 " 9 " " dve trećine duge

" " 9 " 11 " " pet šestina duge

" " 1 palca kao cijela duga

" " $1\frac{1}{4}$ " " jedna i $\frac{1}{4}$ duge

" " $1\frac{1}{2}$ " " jedna i $\frac{1}{2}$ duge

Duge sa 2 do 3 palca širine klasificiraju se u pogledu kakvoće kao „Vergine“, t. j. monte i škarton zajedno, no isključiv t. zv. „škarton za vatru“; također klasifikacija u u pogledu debljine pojednostavnjuje se na taj način, da se broje duge od

5 do 9 crta debljine kao pol duge

9 " 14 " " " cijele duge

sa više od 14 " " " jedna i $\frac{1}{4}$ duge.

Cijena se stavlja za 1000 komada $36\frac{9}{14}\frac{2}{3}$ kao jedinice, a za ostale dužine i debljine ustanovljuje se cijena razmjerno.

Za t. zv. „škarton za vatru“ vrijedi ista klasifikacija, kao i za „Vergine“, a jedinica za širinu je između 3—6 palaca.

Stavlja se cijena za 1000 komada $36 \frac{9}{14} \frac{2}{3}$ kao jedinice, ostale dužine i debljine računaju se u razmjeru.

Premalene duge od 14 do 17 palaca, trguju se po 1000 komada, bez obzira na širinu i debljinu.

Radi li se s pojedinim kategorijama dugâ, određuju se cijene za svaku kategoriju po 1000 ili po 100 komada.

Ako nehotice kod škartiranja dođe jedna partija duga „škarton“ među monte robu, ili ako se općenito u monte robi ili u škartonu nađu duge, koje ne odgovaraju mjeri, tada mora kupac takove u pogledu kakvoće i mjere slabije duge preuzeti, ako razlika u pogledu kakvoće i mjere zajedno ne iznosi više od 5%.

Kod većih razlika može kupac zahtijevati novo škartiranje robe, ako se slučajno sa prodavaocem ne nagodi za odgovarajući popust na cijeni.

Ako se kod dobave zajamči neka poprečna širina, tada se razumjeva, da svaka kategorija u pogledu dimenzije mora imati tu širinu, tako da se nedostatna dužina jedne kategorije ne može nadomjestiti sa viškom na širini druge kategorije. Zajamčena širina mora efektivno biti polučena uz isključenje svakog poravnjanja sa novcem, te je prodavaoc u svakom slučaju obvezan dostaviti zajamčenu poprečnu širinu.

Za ustanovljenje popriječne širine, ako za to nije ništa ugovoreno, poduzima se mjerenje u sredini dužice i to kod dovoljnog broja primjeraka (Stichprobe), kod čega svaka stranka izabere jednak broj složaja (t. zv. Kasteln, chebe).

Ako se kod zaključaka ugovorena množina označi sa „circa“, tada se razumjeva 5% više ili manje u korist prodavaoca.

U pomanjkanju posebnih ugovora, razumjeva se podmirenje u gotovom (per cassa), bez skonta kod preuzimanja.

§ 244.

Gorivo drvo.

Za hrastove cjepanice (borre), t. j. u šumi rascjepano drvo, koje na ovom tržištu rijetko dolazi, vrijedi isto, što će se kasnije navesti za bukove cjepanice.

Oblice, obično „legno di barca“ nazivane duge su 40 cm, i više, a debele od 5 cm dalje.

Ovo drveće se prodaje po prostornom metru, t. j. u stožajima od 1 m dužine i 1 m visine.

b) Jela i smreka.

§ 245.

Grede i klade (Travamenta e bordonali).

Trguju se ili kao „merkantilno“ ili kao „oštrobridno“ rezana roba; u oba slučaja se razumjeva roba ravno tesana, a ne piljena.

Kakvoća: Roba mora biti zdrava. Kao škart se izlučuju komadi, tesani od suhih debala, komadi natruli, od crva nabušeni, nadalje takovi sa trulim ili tako raštenim granama, da je uslijed toga otporna snaga drva smanjena, grbavi komadi (kod greda se može mala krivina dozvoliti), komadi jako okužljivi (ringschällig), sa poprečnim pukotinama i na transportu jako oštećeni komadi. Ako korjen imele (grigio) nije naročito isključen u robi, to se on trpi, ako u maloj mjeri na nekim komadima partije dolazi.

Merkantilne grede

(Merkantil-Träme, Travamente mercantile).

One se trguju u 2 kategorije:

1. Merkantilne grede (Travi mercantili).

Tesanje: U pravilu moraju one biti na svim četirim stranama oštro otesane, no mogu se dopustiti mali obli rubovi do u sredinu njihove dužine, gdje one, uračunav oble rubove, moraju imati traženu debljinu.

Od sredine prema gornjem kraju komada dozvoljava se i površno tesanje, zahtjeva se, da vršak ima onu debljinu, koju ima greda u sredini. Isključeni su komadi čunjasti, kojima prema vrhu naglo promjer pada (abholzlig).

Uobičajene su debljine:

4 palca	×	5 palaca	grede se moraju u sredini dužine u mtr. mjeri mjeriti	10	×	13 cm	Najmanja dužina iznaša 15 stopa ili 5 m
5 "	×	6 "		13	×	16 cm	
5 "	×	7 "		13	×	18 cm	
6 "	×	8 "		16	×	21 cm	
7 "	×	9 "		18	×	24 cm	
8 "	×	10 "		21	×	26 cm	Najmanja dužina iznaša 18 stopa ili 6 m
9 "	×	11 "		24	×	29 cm	
				25	×	27 cm	
				25	×	30 cm	

Dužina greda mjeri se metrom ili bečkom stopom; ona raste od metra do metra do 12 m ili od 3 do 3 stope sve do 36 stopa.

Cijena se određuje po kubičnoj stopi ili po kubnom metru. Zaključi li se posao po kubičnoj stopi, to se grede mjere i računaju od 3 do 3 stope, tekući metar se računa za 3 tekuće bečke stope, a debljina, kako je prije navedeno, računa se palcima (zolima). Kod zaključaka po kubnom metru, računaju se cijene po mjerama, koje imaju komadi, kod čega dijelovi ispod 10 cm u dužini ne dolaze u račun.

Kao što kod mjerenja po stopi, tako i kod mjerenja po metru; uzimlju se ne obli uglovi kao potpuni.

2. Merkantilne grede sa jednako jakim krajevima (Travi mercantili testa a testa).

Tesanje: Što se tiče tesanja, vrijede iste odredbe, kao i za merkantilne grede, jedino s tom razlikom, da grede moraju imati pogodenu debljinu na obim krajevima (glavama).

Debljina i dužina: Uobičajene debljine i dužine su iste kao i za merkantilne grede, te kupac nije bez posebnog utanačenja obavezan druge mjere uzeti.

Mjerenje: Mjerenje se vrši kao i za merkantilne grede.

Letve (žioke, Travicelli, Fileri, Latten).

Tesanje: Obično su one površnije tesane nego merkantilne grede, a dozvoljeni su komadi sa jače padajućim promjerom (mehr abholzig, accimati).

Uobičajene debljine, koje se u sredini dužine mjere, iznašaju:

3 palca × 3 palca	} jednako	{	$7\frac{1}{2} \times 7\frac{1}{2}$ cm	} uobičajene dužine	
3 " × 4 "			$7\frac{1}{2} \times 10$ "		su 12, 15 i 18 stopa
4 " × 4 "			10×10 "		ili 4, 5 ili 6 m.

Mjerenje i cijene kao i za merkantilne grede.

Merkantilne klade (Bordonali mercantili).

Pod tim nazivom se trguje jedna jedincata kategorija.

Debljina: Debljina varira od najmanje 10×12 palaca do 16×18 palaca pariške mjere ili u metričkoj mjeri 27×30 do 43×49 cm.

Dužina: Dužina iznaša 24 do 39 pariških stopa ili 8 do 13 m.

Tesanje: Klade se obično tešu u kvadratičnom obliku, te moraju biti otesane na sve četiri strane i po cijeloj dužini; trpe se lahki obli rubovi do $\frac{2}{3}$ dužine, a prema gornjem kraju do maksimuma, da na obim uglovima jedne strane zajedno mjereni, četvrti dio debljine ili širine komada ne smije prelaziti.

Mjerenje: Kod zaključaka po kubičnoj stopi mjere se trupci od 3 do 3 stope (?), a kod onih po kubičnom metru od 10 do 10 cm; dijelovi ispod 10 cm se ne računaju. Debljina se mjeri u sredini komada, već prema dogovoru od palca do palca ili od centimetra do centimetra.

Cijena: Cijena se određuje po pariškoj kubnoj stopi ili po kubnom metru.

Oštrobridne grede i klade.

(Travamenta e bordonali a spigolo vivo).

Tesanje: Tesanje mora biti takovo, da grede dobiju posve oštre bridove, bez ikakvih zaoblina; dozvoljen je samo takav tupi brid, koji je nastao uslijed transporta, no ni on ne smije biti odveć velik.

Debljina, dužina i mjerenje je isto kao i kod merkantilnih greda i klada.

Otprema morem računa se za grede i klade za 100 kubičnih stopa mletačke, pariške ili bečke mjere, po kubnom metru ili po toni od 42 pariške kubne stope efektivne drvene mase.

§ 246.

Rezana roba iz jele i smreke.

(Tanne und Fichte, Tavolame d'abete)

Pod nazivom „rezana roba iz jele i smreke“ razumjevaju se slijedeće vrste:

Obične daske (zolarice, Tavole), $\frac{3}{4}$ daske ($\frac{3}{4}$ tavole), poludaske (scurette), od $1\frac{1}{4}$ stope (ponticelli), od $1\frac{1}{2}$ stope (ponti) i platnice (Palancole, Bohlen).

Kakvoća: Razlikujemo tri različita tipa: najme tipove „koruške“, tipove „galicijske“, i tipove „štajerske“, od kojih se opet dijele: tipovi „koruški“ i „galicijski“ u tri sortimenta: prva, druga i treća vrsta; tipovi „štajerski“ u dvije vrste (sortimento): prva i druga vrsta.

1. Tipovi „koruški“. Pod tim nazivom razumjevamo onu partiju, koja u cijelosti pokazuje finu žicu i bjelo drvo.

Prva vrsta mora biti dobro piljena i potpuno zdrava, trpe se lahke pukotine od glava, osamljene slabe crvenkaste ili crne pjege, bijele grane, a u maloju mjeri također i crne grane.

U drugu vrstu (sortimenat) dolaze komadi sa onima u prvom sortimentu dopuštenim pogreškama, ako su ove jače istaknute, još k tome i komadi sa poprijekim granama.

U treću vrstu spadaju sve gore navedene pogreške, ako one u još jačoj mjeri pridolaze, nadalje slabo piljeni i komadi, koji nisu posve oštro obrubljeni.

2. Tipovi „galicijski“. Za ove vrijede iste odredbe, kao i za one „koruške“, samo s tom razlikom, da daske moraju biti piljene paralelno i sa ravnim krajevima.

3. Tipovi „štajerski“. Pod tim nazivom razumjevamo jelovo i smrekovo drvo sa grubljom žicom i sa manje bijelom bojom, nego kod tipova „koruških“ i „galicijskih“.

U prvu vrstu spada potpuno zdrava i dobro rezana roba, dopuštaju se lahke pukotine na glavama dasaka, osamljene lahke crvenkaste pjege, osamljena od vlage nastala crna mjesta, žive grane, male crne grane.

U drugu vrst (sortimenat) dolaze komadi sa pogreškama od prvog sortimenta, ako su one jače istaknute, kao i komadi sa poprijekim granama, sa crvenim pjegama i sa slabim pukotinama.

Škart: Pod nazivom „škart“ razumjevamo robu nalomljenu, pocrnjelu, natrulu, nagnjilu ili sa drugim pogreškama.

Buletanje (Stempelung, bollatura) dosada obavlja obično kupac.

Mjerenje: Uobičajene mjere su slijedeće:

Dužina: Za sve gore navedene vrške iznosi dužina 4 m, a može za 10 do 20 cm biti veća. Mjera za računanje je 4 m.

Debljina:

Daske (Tavole)	1	palac	bečke	mjere	} u mlli- metrima	26
„	„	1	„	mletačke		30
„	„	$\frac{3}{4}$	„	mletačke		20

Glave takove rezane robe mogu biti zaokružene ili ravne.

Cijena: Cijena za rezanu robu se računa za 100 komada određene širine u palcima, po kubnim metrima, po kvadratnim metrima ili po tekućem metru širine.

Jednostavni navod jednog širinskog sortimenta ne obvezuje na dobavu istog broja komada za svaku širinu, ali obvezuje neku poprečnu širinu, sa popustom od $\frac{1}{2}$ palca kod posala, gdje se mjeri u palcima, a kod posala, gdje se mjeri centimetrima, 2 cm.

§ 247.

Kvadratične letve ili žioke (Moralame, Rahmen, Staffelholz).

Letve su kvadratično rezani komadi, a trguju se u tri tipa, kao i druga rezana roba.

Tipovi „koruški“ i tipovi „galicijski“ dijele se u prvi, drugi i treći sortiment, a tipovi „štajerski“ u dobru kvalitetu i škart.

1. Tipovi „koruški“. Prvi sortimentat mora biti dobro rezan i potpunoma zdrav, trpe se žive grane i u malom broju također crne grane, pojedinačne slabe crvenkaste mrlje, pojedina usljed vlage natrula crna mjesta.

U drugi sortimentat dolaze komadi sa pogreškama kao i u prvom sortimentu, ako su ali one jače istaknute, komadi sa slabim tupim bridovima, nadalje komadi sa poprekim granama i takovi sa lahkim pukotinama, nastalim od zraka ili sunca.

U trećem sortimentu se trpe sve gore navedene pogreške, ako se one još jače ističu, nadalje crvotočni komadi i komadi rupičavi od korjena imele, komadi sa mrtvim granama, vitoperi, popucani komadi i komadi, koji ne odgovaraju mjeri.

2. Tipovi „galicijski“. Za njih vrede iste odredbe, kao i za tipove „koruške“, sa tom razlikom, da letve imaju ravne krajeve.

3. Tipovi „štajerski“. Dobra roba mora biti zdrava. Trpe se komadi sa pojedinačnim lahkim tupim rubovima.

Škart sačinjavaju komadi, koji nemaju potpune mjere, sa zaokruženim rubovima, prelomljeni, vitoperi, popucani, truli, nadalje takovi, koji imaju poprečne grane, potpuno pocrnjeli ili komadi sa inim pogreškama.

Mjernje: Dužina iznaša 4 m, te se može povisiti za 10 do 20 cm. Dužina za proračunavanje je 4 m.

Debljine su slijedeće:

a) Moralon	4	palca	×	4	palca	mletačke mjere	} u milimetrima	116	×	116
	4	"	×	4	"	bečke		105	×	105
b) Morali	3	"	×	3	"	mletačke		87	×	87
	3	"	×	3	"	bečke mjere potpune (nazvane francuske)		80	×	80
	3	"	×	3	"	bečke mjere obične	} u milimetrima	70	×	70
c) Moraletti	2	"	×	2	"	mletačke mjere		58	×	58
	2	"	×	2	"	bečke		50	×	50

Kod gore navedenih prvih četiri debljina dopušta se bez prava na odštetu popust u razlici od 1 mm manje.

Ove se debljine trguju i kod mezzimoraloni i mezzimorali, koji imaju istu dužinu, kao cijeli komadi, a samo pol njihove debljine.

Cijena se ustanovljuje za 100 komada ili po kubičnom metru.

§ 248.

Letve pravokutne (letvice)

(Correnti e Cantinelle, Leisten.)

To su komadi iz jelovog i smrekovog drva, koji se režu u slijedećim dimenzijama.

Mjerenje: Dužina iznaša 4 m, može se povećati 10 do 20 cm. Dužina za proračunavanje je 4 m.

Debljina za „Correnti“

1 × 2 palca mletačke mjere nominalno = 26 × 58 ili 28 × 58 mm

1 × 2 " bečke " " = 25 × 50 " 26 × 52 "

za „Cantinelli“

1/2 × 1 palac mletačke mjere nominalno = 14 × 28 ili 15 × 30 mm

1/2 × 1 " bečke " " = 12 × 25 " 13 × 27 "

Kakvoća: Kakvoća mora biti zdrava, no ipak su u svježnjevima dopušteni polomljeni komadi.

„Correnti“ se dobavljaju u svježnjevima od 10 do 20 komada.

„Cantinelli“ se trguju u svježnjevima po 50 komada.

Cijena: Cijena se određuje od 100 kom. ili po svježnju.

§ 249.

Proračunavanje otpremnih troškova na moru.

Otpremni troškovi se proračunavaju za mekanu rezanu robu na temelju 1200 mletačkih palaca širine za daske od 1 mletačkog palca debljine ili po kubnom metru ili po toni od 42 pariške kubne stope efektivne drvene mase.

§ 250.

Trupci, kusovi.

a) Jarboli ili jedrila (Masten).

Pod jarbolima (alberatura) za brodove razumjevamo debla u sirovom stanju sa korom ili bez nje, kojima je donji dio u dužini od 2'25 m do 2'5 m u osmerokutu otesan.

Dimenzije se određuju po dužini i debljini, potonja se određuje 5 m iznad temeljnice, u polovici dužine i na kraju.

Kakvoća: Jarboli moraju biti potpunoma zdravi; kao škart se izlučuju nasuhi komadi, nadalje nagnjili komadi, komadi sa korjenjem od imele, sa trulim ili međusobno sraslim granama, sa uraslom korom, kao i komadi krivi i koji su za vrijeme transporta ili kod sječe oštećeni.

Mjerenje: Mjerenje se izvađa po dužini od metra do metra pomoću mjerače vrpce, kod čega se dužina od podine pa do vrška mjeri, a ispuštaju se dijelovi manji od 10 cm. Za tim se mjere obodnice ili pravi promjeri na gore navedenim mjestima. Odbiv debljinu kore od promjera, ustanovljuje se sadržaj na temelju produkta

$$R^2 \pi \cdot L$$

$$\text{ili } R^2 \times 3.14159 \times L$$

kod čega R^2 znači sam sobom pomnoženi polumjer, a L dužinu.

Cijena: Cijena se određuje po komadu ili po kubnom metru.

b) Križići (Antenne, Spieren, Raaen).

Za njih se ne traži nikakovo tesanje.

Mjerenje: Ono se izvađa po dužini od metra do metra. Pravi promjer ili opseg se uzima od centimetra do

centimetra u sredini dužine, kora se oduzme i kubna sadržina geometrijski odredi.

Kakvoća i cijena kao za jarbole.

c) Piloti (Rammpfähle).

Piloti su debela u sirovom stanju sa ili bez kore.

Kakvoća: Drvo mora biti zdravo; kao škart se izlučuju komadi nasuhi, komadi koji imaju korjenje od imele, nagnjili i napokon krivi komadi.

Mjerenje: Mjeri se po duljini pomoću mjerace vrpce, kod čega se dijelovi manji od 10 cm ne uzimaju u račun.

Pravi promjer ili opseg uzimlje se na centimetre u polovici dužine, odbiv koru, a kubni sadržaj se geometrijski ustanovi.

Cijena: Piloti se trguju po komadu ili po kubnom metru.

d) Telegrafski stupovi.

Ovi se priređuju iz mladog drva, bez kore, te se uporabljaju ili u sirovom stanju ili impregnirani. Podina i vršak moraju biti ravno odrezani.

Dimenzije se kreću između 7 i 8 m dužine i između 10 i 14 cm promjera na vrhu.

Kakvoća: Ako nije ništa drugo ugovoreno, razumjeva se jelovo i smrekovo drvo.

Telegrafski stupovi moraju biti zdravi; kao škart se izlučuju nagnjili i crvotočni, nadalje popucani ili jako granati, nadalje grbavi komadi.

Mjerenje: Ono se obavlja samo radi određenja dužine i za ustanovljenje promjera.

Cijena: Cijena se ustanovljuje po komadu. Ako je potrebno, određuje se kubni sadržaj na temelju opsega ili pravog promjera u sredini dužine

C) Ariš i bor.

Grede i klade (balvani, Träme und Balken), merkantilna ili oštroidna roba.

Što se tiče tesanja, debljine, dužine i mjerenja, vrijede iste odredbe, koje smo naveli kod jele i smreke.

Roba mora biti zdrava, a kao škart se izlučuju komadi, koji su natruhli, nagnjili, crvotočni, nadalje komadi sa gnjilim granama ili sa tako iskrižanim granama, da je komad uslijed toga slabiji, nadalje jako usukani i na transportu oštećeni komadi.

Ako nisu ravni komadi ugovoreni, moraju se također primiti i oni sa pravilnom krivinom.

Kod ariša se dopušta i nešto bijeli.

Cijena se određuje po kubičnoj stopi ili kubnom metru.

§ 252.

Reza n a r o b a (daske).

Glede dužine, širine, debljine i mjerenja vrijede norme, koje su postavljene za jelu i smreku.

K a k v o ć a: Roba se dijeli u „dobru robu“ i u „škart“. Kao dobra roba smatra se ona, koja odgovara uslovima za jelu i smreku za prvi i drugi sortimenat tipa „koruškog“.

Kod ariša se dopušta bijel, ako je tek malo ima.

Kao „škart“ se uzimlju oni komadi, koji odgovaraju trećem sortimentu jele i smreke.

§ 253.

L e t v e.

K a k v o ć a: Kao i za arišove daske; za sve drugo vrijede norme postavljene za jelove i smrekove letve.

Jarboli, križići kao kod jele i smreke.

D. B u k v a.

§ 254.

Merkantilne ili oštrobridne klade.

Obično se trguju klade od 25 cm debljine i od 6 m i preko dužine.

K a k v o ć a: Roba mora biti zdrava; u otrebak kolaze zaležali komadi, oni sa cjepotinama, koje su dulje od 30 cm na svakom kraju, za sve ostalo vrijede iste odredbe kao i jelove, smrekove, arišove i borove klade.

Mjerenje i tesanje kao i kod jele i smreke.

Cijena po kubnom metru.

§ 255.

P l a t i n e (daske, tavoloni).

Bukove platine I. razreda se mogu dobavljati oštrobridne, obrubljene ili neobrubljene.

Komadi sa debljinom ispod 80 mm moraju biti bez srčike (Herz), oni sa debljinom od 80 mm i više, mogu biti rezani popreko kroz srčiku, ako se ona kroz to dijeli na dva djela.

Bukove platine II. razreda mogu imati zdrave grane i zdravu srčiku, no ipak to ne smije iznašati više od 20 cm u promjeru.

§ 256.

Re z a n a r o b a.

Dužina, širina, debljina i mjerenje kao i za jelu i smreku. K a k v o ć a : Bukove se daske po kvaliteti dijele u:

Prima robu t. j. potpuno zdravi komadi bez ikakvog tupog brida; dozvoliti se mogu male zdrave grane ili po jedna raspuklina na svakom kraju, čija duljina ne smije nadilaziti pol širine daske.

Merkantilna roba: Ona mora biti također potpuno zdrava i dobro rezana. Trpe se ravne raspukline, no ipak one ne smiju biti duže, nego što je daska sama široka.

Dopuštaju se napokon pojedini slabi tupi bridovi, pojedine pruge ili crnkaste mrlje, prouzrokovane od vlage, slabe raspukline i zdrave grane.

Škart: Čim koja od gore navedenih pogrešaka u jednom komadu jako nastupi, ide taj komad u škart; u škart spadaju također vitoperi, čvorasti i napokon komadi sa mrtvim i uvelim granama.

G l a v i n e

(za sanduke za otpremu naranča i limuna, testoni).

To su usporedno rezane daske od 2:23 do 2:28 m dužine; njihova debljina u suhom stanju iznaša 20 mm, širina 26 do 29 cm, kod čega je dopustiva razlika od 1 cm, a u debljinu od 1 mm, ne više ili manje.

Kakvoća se dijeli u „dobru robu“ i u „škart“.

„Dobra“ kvaliteta mora biti posve zdrava. Trpe se komadi sa napuklinama i pukotinama, koje ne nadilaze širinu komada na jednom kraju, ili pako tu mjeru na obim krajevima ne dosižu; nadalje čunjasti komadi, koji ipak imaju na najužjem kraju propisanu mjeru, nadalje komadi sa osamljenim luknjama, kojima promjer ne prelazi 3 cm.

Škart sačinjavaju komadi izležani, pocrnjeli, napukli, nadalje komadi, koji imaju veći broj lukanja od crva, nego što je dozvoljeno, komadi malo raspucani (rissig) i slabo okrajčani.

Kao škart se ne primaju natruli, pocrnjeli i raspucani komadi, nadalje takovi sa jakim tupim bridovima, vitoperi i komadi sa luknjama od crva, sa promjerom većim od 10 cm, ili sa pukotinama, koje idu preko pol duljine. Sve ove pogreške čine robu, koja spada u „škarton“.

Osim gore navedenih širina, koje se obično zaključuju u snošaju od $\frac{1}{3}$ do 26 i od $\frac{2}{3}$ do 29 cm, trguju se daske (testoni) također i sa 17, 20 i 23 cm, koje se za sebe zasebno pod imenom „Monte roba“ zaključuju, izključiv škarton.

Cijena od 100 komada.

§ 258.

Daščice (Tavolette).

Trguju se u 3 debljine i t. zv.:

uso	Genua	} sa najmanjom debljinom	} 7 — 8 mm 4 $\frac{1}{2}$ — 5 „ 3 — 4 $\frac{1}{4}$ „
„	Croata		
„	Messina		

Te se debljine razumjevaju za robu u potpuno suhom stanju.

Što se tiče dužine, širine i kakvoće itd., vrijede propisi postavljeni za testone.

Cijena od 100 komada.

§ 259.

Bukove zaglavne daske (Decimali, Kopfbretter).

To su daščice 12 do 14 mm debljine i od 2'23 do 2'28 m dužine.

Širina: Trguju se u širinama od 17, 20 do 23 cm ili od 26 do 29 cm. Dozvoljeno je 1 cm manje ili više u širini.

Kakvoća: Za kakvoću vrijede isti propisi kao i za testone.

Cijena od 100 komada.

§ 260.

Bukovi frizi (Liste da parchetti di faggio).

Za bukove frize vrijede isti propisi kao i za hrastove.

§ 261.

Vratila (subbie).

To su komadi, koji su iz stabla u smjeru sržnih trakova iskalani i sa sjekirom otesani; njih razlikujemo u svemu 2 kategorije i to „prima“ (oštrobridnu robu) i „merkantilnu robu“, a prema kakvoći u dobru vrst i škart.

a) Prima: Dobra vrst mora biti posvema zdrava, oštrobridno otesana i u debljini i širini moraju imati punu mletačku mjeru. Trpe se pojedinačke zdrave grane, koje ne idu skroz, te lahke pukotine, koje potječu od zraka i sunca.

Prodaje se vrše za robu isključiv škart.

Kao škart se isključuju komadi sa srcem, sa dvostrukom krivinom ili prejakom krivinom, vitoperi (windschief), ispućani, truli, izležali, crvotočni, nadalje komadi sa jakim tupim bridovima, sa korom, sa crvenim i crnim prugama, granati te napokon mjeri neodgovarajući i čvorasti komadi.

b) Merkantilna vratila. Ona su površnije tesana, nego prima roba, te je od njihove debljine dopustiv manjak od 4—5 mm od potpune mletačke mjere.

Za škart vrijede odredbe, koje su postavljene i za prima robu, no one se ipak sa manjom strogošću uzimaju, pa se trpe i komadi sa malo kore, kao i natruli (stockig) komadi.

Uobičajene dimenzije su slijedeće:

Duljine:

Mletačka stopa	6 = m	2·05	mletačkih palaca	3 × 3 =	mm	87 × 87
	6 = m			4 × 4 =	„	116 × 116
	9 = m	3·10	„	3 × 3 =	„	87 × 87
	9 = m			4 × 4 =	„	116 × 116
	10 = m	3·40	„	3 × 3 =	„	87 × 87
	10 = m			4 × 4 =	„	116 × 116
	12 = m	4·15	„	3 × 3 =	„	87 × 87
	12 = m			4 × 4 =	„	116 × 116
	13 = m	4·15	„	3 × 3 =	„	87 × 87
	15 = m	5·20	„	3 × 3 =	„	87 × 87
	15 = m			4 × 4 =	„	116 × 116
	15 = m			5 × 6 =	„	145 × 173

Cijena od 100 komada.

§ 262.

Izračunavanje otpremnih troškova po moru.

Ovo izračunavanje se vrši za svakih 100 kubnih mletačkih stopa, po kubnom metru ili po toni od 42 pariške kubne stope efektivne drvene mase.

Kod prodaje „Monte robe“ zaključuje se dobra kakvoća i škart, isključiv škarton, koji se sastoji iz polomljenih, trulih, jako zaležalih komada, nadalje iz takovih sa granama, koje idu u polovici dužine komada skroz.

§ 263.

Šumski izrađena bukova vesla (Remi).

To su iz stabla u smjeru sržnih trakova raskalani komadi, koji su nakon toga u obliku vesla sa sjekirom otesani.

Oni se trguju u jednoj jedinoj kakvoći: u „dobroj kakvoći“, isključiv škart, za kog vrijede isti propisi, kao i za prima robu vratila.

Osim toga bivaju kao škart isključeni komadi sa granama na takovim mjestima, gdje bi solidnost vesla trpjela, nadalje komadi od manjkavog i neproporcionalnog oblika.

Uobičajene dimenzije jesu:

Dužine:

Mletačkih stopa	8	2.75	širina lopatica	{	od 11—16 cm;	debljina drška	{	od 7—9 cm
	10	3.45						
	12	4.15	„	{	od 16—21 cm;	„	{	od 9—10 cm
	14	4.85						
	16	5.55	„	{	od 18—24 cm;	„	{	od 10—12 cm
	18	6.25						
	20	6.95	„	{	od 18—24 cm;	„	{	od 10—12 cm
	22	7.65						
	24	8.30						

Dopušta se razlika u dužini od 5 cm manje ili više.

Cijena od 100 komada.

§ 265.

Računanje otpremnih troškova za promet po moru.

Otpremni troškovi po moru se računaju na temelju 100 komada 12 stopa dugačkih vesala, jednakih 100 dasaka od

jednog palca ili pako po toni od 42 pariške kubne stope efektivne drvene mase.

Kod prodaje „Monte robe“ zaključuje se dobra roba sa škartom, isključiv „škarton“.

§ 266.

Bukove duge.

One se trguju samo u jednoj kakvoći i u dvije vrste i to :

a) „kastavski rad“ (lavoro Castuano)

b) „morlaški rad“ (lavoro Morlacco)

obe „ad uso asciuto“ (za suhu robu) ili „ad uso olio“ (za tekućine) — nerezane, već kalane i nakon toga mabljom obrađene duge.

Kod „kastavskih duga“ zahtjeva se regularan rad, t. j. točne dimenzije i oštri bridovi, dok se pod „Morlacco“ razumijeva posao manje točan.

Trguje se ili „monte roba“ ili „dobra kakvoća“ isključiv „škart“.

Pod „monte robom“ razumjeva se roba u stanju, u kakovom ona dolazi iz šume, jedino se isključuju natruli i polomljeni komadi, a ostaje dobra kvaliteta i škart.

Trguje li se „dobra kakvoća isključiv škart“, tada se zahtjeva, da je roba zdrava, slaba plijesan (schimmel), koja ne kvari čvrstoću duge, trpi se. Kao škart se isključuju: mjeri neodgovarajući, natruli, nagnjili, zaležali, od crva oštećeni, jako pljesnivi, jako pocrnjeli od vlage, granati, crvo-točni, vjetrokri, kao i komadi sa pukotinama i cjepotinama većima od širine duge.

Uobičajene dimenzije za bukove dužice su slijedeće:

Dužine:

Palmi (Spannen)	2 $\frac{1}{2}$	u metričkoj mjeri odgovarajući centimetri	65— 70
„	3		78— 82
„	3 $\frac{1}{2}$		90— 95
„	4		100—105
„	4 $\frac{1}{2}$		115—120
„	5		128—135
„	6		150—160

Širina od 10 do 15 cm bez razlike za sve vrste.

Debljine:

a) duge za suhu robu (ad uso asciuto) se trguju pod nazivom „uso Grčka“ ili „za brašno“ (per farino) u debljini od 9—13 mm ili pod nazivom „uso Francuska“ sa debljinom od 10—15 mm.

c) duge uljenice (za bačve za ulje).

Palmi	2½	}	= cm	65—80	debljina mm	13—17
„	3		= cm	78—82	„	16—20
„	3½		= cm	90—95	„	16—20
„	4		= cm	100—105	„	18—22
„	4½		= cm	115—120	„	18—22
„	5		= cm	128—135	„	20—22
„	6	}	= cm	150—160	„	22—25

Pridržav posebna utanačenja, mora poprečna dužina iznašati najmanje 12 cm, dok se za debljinu ta poprečnost ne iziskuje.

Kod t. zv. „morlaških duga“ trpi se 1 cm manje u širinu i 1 ili 2 mm u debljini.

Mjerenje se izvada na najkraćem, najtanjem i najužem kraju.

Cijena od 100 komada.

§ 267.

Bukova debla i trupci (Tronchi e rondini di faggio).

Trupci prvog razreda: Najmanja dužina 3 m, najmanji promjer 40 cm, izuzev posebna utanačenja; komadi od 3 do 4 m moraju biti posve ravni, kod komada od 4 m i preko se trpi krivina, koja ne smije biti veća od 10 cm visine.

Drvo mora biti ravne žice, a ne zasukano, potpuno zdravo, prosto od grana i drugih pogrešaka, a srce ne smije više imati od 15 cm promjera.

Trupci drugog razreda su oni, koji se ne mogu u prvi razred uvrstiti, komadi sa natrulim srcem, zasukani komadi i takovi sa natrulim granama ili sa mnogo malih grana.

§ 268.

Željezničke podvlake (Traversine).

One se priugotavljaju iz hrastovog, bukovog, borovog, arišovog, jelovog i smrekovog drva.

Dimenzije i oblici se ustanovljuju uvijek prema svrsi, kojoj one imaju služiti.

Kakvoća: Ona čini također predmet posebnog utaćenja.

Cijena se uzima po komadu.

§ 269.

Općenite ustanove za jelovo, smrekovo, arišovo, borovo i bukovo drvo.

Mjerenje drva se provada dogovorno između kupca i prodavaoca: ako je kod toga nužna intervencija javnog mjerača, tada ide, odgovarajući trošak na teret one stranke, koja je intervenciju zahtjevala.

Odaslanje drva se provada općenito po prodavaocu na vlastiti trošak do tovarne luke, određene po kupcu.

Izračunavanje sadržaja se provada na kubne milimetre, te je određeno da se u rezultatu 5 dmm računa kao 1 mm; produkt se navada u 3 decimale:

Kubni metar se obračunava ovako:

1 m ³	{	jednako	31.66 bečkih	kubnih stopa
		„	23.75 mletačkih	„ „
		„	29.17 pariških	„ „
		„	35.15 londonskih	„ „

Cijene se razumijevaju u gotovom; za rezanu robu, za letve od jele, smreke, bora i ariša, u obićajnim dimenzijama, uz skonto od 3%; za drugu robu obićno bez skonta.

Buletanje robe, koje kupac čini na skladištu prodavačevom, vrijedi kao preuzimanje samo.

§ 270.

Mešetarina za drvo iznaša 1%, isuzev mehko drvo, za koje iznaša 2%.

Priopćio Dr. A. Petračić.

Moja tetivnica.

Piše nadšumarnik B. Hajek.

Na članak pod tim naslovom¹⁾ došla su gg. Dr. Levaković i Puk za čudo do zaključka, da ja svojatam promjerku g. Puka.

¹⁾ Vidi ovogod. „Šum. list“ strana 2—6.

U tom članku rekao sam među ostalim: „Prednosti moje tetivnice prema svim ostalim promjerkama očevidne su, pa gledom na njih upućujem gg. drugove na gore spomenute rasprave u šumarskom listu od g. 1900. i 1901., a naročito na članak g. Puka u šum. listu broj 1. od g. 1904. strana 22. pod naslovom: Jednokračna promjerka“.

U spomenutoj raspravi iz g. 1900. opisao sam ja svoju promjerku i likovito ju tamo predočio.

U spomenutoj raspravi iz g. 1904. opisao je g. nadzornik Puk i likovito predočio svoju jednokračnu promjerku.

Ja sam dakle, po mijenju gg. Dr. Levakovića i Puka, u članku¹⁾, u kom sam si preduzeo svojatati promjerku g. Puka, upro prstom na opise i likovito predočenje moje promjerke i promjerke g. Puka, da si olakšam svojatanje promjerke g. Puka.

Ta to bi bila zaista nečuvena naivnost s moje strane.

Iz navoda u spomenutom članku²⁾: „Dakle je g. Puk sam nazvao tu promjerku mojom tetivnicom. Tu rečenu kritiku g. Puka pobio sam ja u šum. listu (broj 4. g. 1901. strana 297—300), a pobio ju je najbolje g. Puk sam reklamom, što no ju je razvio, kad je za tu moju promjerku tražio i ishodio patent i stavio ju je u promet“ zaista proizlazi, kao da se je g. Puk htio okoristiti mojim pronalaskom, ali nikako, da ja svojatam promjerku g. Puka.

Tko je malo hladnokrvno i objektivno pročitao oba gore navedena moja navoda, morao je odmah uviditi, da je tu nužno po srijedi prepisivačka pogriješka, i da potonji navod mora i može ispravno glasiti samo ovako: „a pobio ju je najbolje g. Puk sam reklamom, što no ju je razvio, kad je za tu svoju promjerku tražio i ishodio patent i stavio ju je u promet“.

Ta svatko, tko je čitao reklamu g. nadzornika Puka i tko je vidio promjerku, koju je g. Puk u promet stavio zna, da je g. Puk zaista za „svoju“, a ne za „moju“ promjerku činio reklamu i u promet ju stavio.

Akoprem odsuđujem način, kojim me je g. Puk pozvao³⁾, da mu dam zadovoljštinu, rado mu je ipak dajem, jer je od mene opravdano zahtjeva.

¹⁾ Vidi Šum. list g. 1920. strana 2—6.

²⁾ Vidi Šum. list g. 1920. strana 3.

³⁾ U Šum. listu g. 1920. strana 108. i 109.

Primjećujem, da sam zaista, ima tomu više godina, bio informisan, kao da je g. Puk ishodio patent na „moju“ promjerku, ali sam se sam dugo prije no je članak „Moja tektivnica“ izažao, uvjerio, da je ta informacija bila osnovana baš na nepoznavanju razlike obijuh promjeraka.

O p a s k a. Gosp. nadšumarnik Hajek poslao je ovom uredništvu odgovore na kritike g. Dra. Levakovića, uvrštene u brojevima 1.—3. ovogod. Šum. lista, tek nakon što je drugi trobroj (4.—6.) već odštampan bio. Stoga razloga nijesu se njegovi odgovori mogli u drugi trobroj uvrstiti, a ne mogu se — unatoč izričite želje gg. Hajeka i Dra. Levakovića — radi tehničkih zapreka uvrstiti ni u ovaj broj, već će svakako doći u naredni broj.

Za uredništvo:

Prof. dr. Petračić

Društvene vijesti.

Zapisnik odborske sjednice hrvatskog šumar. društva, održane 22./III. 1920. u 3 sata popodne u društvenim prostorijama u Zagrebu. Predsjedao je društveni predsjednik Milan barun Turković u prisutnosti podpredsjednika Dragutina Tröttera, vršioca dužnosti tajnika Srečka Majera, blagajnika Šandora pl. Lajera, i odbornika Jure Dražića, Dr. Aleksandra Ugrenovića, Manojla Divjaka, Milana Marinovića i urednika šum. lista prof. Petračića.

Dnevni red:

1. Čitanje i ovjeravanje zapisnika od prošle sjednice. Za overavanje izabrani su odbornici Jure Dražić i Manojlo Divjak.

2. Izvještaj tajnika. da se za izdavanje podruma pod najam nije moglo ništa učiniti, pošto je cijela zgrada sa nuzprostorijama izdata zemaljskoj vladi za šumarski fakultet.

3. Na pitanje urednika zaključeno je, da se lugarski vjesnik tiska u 15.000 primjeraka.

4. Prima se znanju izvještaj blagajnika, po kome iznosi:

a) društvena imovina	69.898 K
b) pripomoćna „Köröskeniev-a“ zaklada	15.920 K
c) literarna Borošićeva zaklada	8.661 K

ujedno se prima znanju izvještaj blagajnika, da je predsjednik Milan barun Turković položio utemeljački ulog od 1000 K. da je Albin Leustek šum. nadzornik grada Zagreba poklonio po 25 K Köröskenijevoj i Borošićevoj zakladi, a šum. nadzornik u Djakovu Ante Baličević uplatio 10 K kao član Körösk. nijeve zaklade.

5. Blagajnik prijavljuje 45 novih članova, većinom iz reda lugarskog osoblja, koji se svi za članove primaju.

6. Po predlogu podpredsjednika Trötzera, zaključeno je, da se prvi podpredsjednik Dr. Jovanović pozove, da podnese izvještaj, što je do sada uređio u pogledu vođenja pregovora sa srpskim, slovenačkim i bosanskim šumarskim društvom.

7. Vršioć dužnosti tajnika Majer, izvještava, da je tajnik dr. Levaković dao ostavku na tajnički položaj. On je do sada odpravljao poslove tajnika, ali mu je to više nemoguće, pa predlaže, da se zamoli ministarstvo, neka odredi činovnika, koga će odbor izabrati, da odpravlja poslove tajnika, upravitelja doma, bibliotekara i urednika lista.

Pošto donošenje ovakovih zaključaka spada u nadležnost skupštine, to odbor do saziva skupštine bira za privremenog tajnika Manojla Divjaka.

8. Na predlog Dr. Ugrenovića zaključeno je, da se zamoli ministarstvo prosvjete i vjere, da u komisiji za sastav nove čitanke za pučke škole učestvuje i šumarsko društvo, pa kao svoga izaslanika bira prof. Petračića.

9. Na predlog podpredsjednika Trötzera, zaključeno je, da se umoli ministarstvo saobraćaja za povlasticu na željeznicama, za sve šumarsko osoblje.

10. Na predlog Milana Marinovića zaključeno je, da se zamoli ministarstvo za konstituentu za objašnjenje, da li se po novom izborom zakonu (zakonskom projektu) smatraju i šumari kao izbornici sa pasivnim pravom, bez predhodnog napuštanja državne službe.

11. Zaključeno je, na predlog odbornika Marinovića, da se stupi u pregovor sa hrv. maticom radi izdavanja popularnih šumarskih knjiga.

12. Zaključeno je na predlog podpredsjednika Trötzera, zamoliti savez industrijalaca za popun šumarskog muzeja.

Time je dnevni red iscrpljen i sjednica zaključena.

Predsjednik:	Ovjeravaju:	Privremeni tajnik:
Milan barun Tarković	Dr. Ugrenović	Manojlo Divjak
	Milan Marinović	

Ujedinjenje svih šumarskih društava u Jugoslaviji. Koncem svibnja održana je sjednica upravnog odbora hrvatskog šumarskog društva, kojoj su prisustvovali delegati srpskog, slovenskog i bosanskog šumarskog društva. Na njoj je utvrđeno, da se sva četiri šumarska društva stope u jedno društvo pod imenom „Šumarsko društvo Srba, Hrvata i Slovenaca“, te da sjedište toga jedinstvenog društva bude u Zagrebu.

Predlog za ovakovo ujedinjenje stavio je delegat i predsjednik srpskog šumarskog društva dr. M. Vasić izjavivši, da srpsko šumarsko društvo stoji na stanovištu, da se sva dosadnja šumar. društva ujedine u jedinstveno šumar. društvo, da sjedište ovoga društva bude Zagreb, da hrvatsko šumarsko društvo kao najstarije u Jugoslaviji i kao po broju članova i po imovini najjače bude matica, oko koje će se druga društva radi ujedinjenja prikupiti, te da ovo ujedinjeno društvo izdaje jedan društveni list, koji ima biti štampan ona-

kovim pismom i dijalektom, kako to pojedini pisac napiše.

Poslije njega izjavili su predstavnici slovenskog i bosanskog šumar. društva, da je za njih forma ujedinjenja sporedna, a glavno je samo ujedinjenje.

Predlog dra. Vasića prihvaćen je stoga kao osnovka za pregovore oko sastavka društvenih pravila.

Utvrđeno je, da se pravila hrvatskog šum. društva izmijene, te da ono u buduće ima nositi gore navedeno skupno ime. Prema potrebi imale bi se po raznim krajevima kraljevstva osnovati podružnice, koje bi glavnu društvenu upravu imale pomagati u radu. Članovi bi se imali razvrstati u redovite članove, članove pomagače, utemeljitelje i dobrotvore. Društvenoj upravi imalo bi se prepustiti, da pored stručno obrazovanih šumara, prima za redovne članove i šumske industrijalce s trgovcima. Pomoćno šum. osoblje (lugari i nadlugari) primalo bi se za članove pomagače, koji bi dobili sva prava redovitih članova, osim prava glasa.

Ova nova pravila imaju se podnijeti na prihvrat vanrednim skupštinama dosadanih društava, a zatim će se na zajedničkom zboru svih društava izvršiti konstituisanje i izbor nove uprave.

Stališke vijesti.

Uredba o ustrojstvu povereništva ministarstva šuma i rudnika u Zagrebu za teritorij Hrvatske, Slavonije i Međumurja.

Čl. 1.

Povereništvo ministarstva šuma i rudnika u Zagrebu ima da ujednostavi zadatak i olakša brže i tačnije rešavanje poslova šumarstva i rudarstva na teritoriji Hrvatske, Slavonije i Međumurja.

Čl. 2.

Na čelu povereništva stoji poverenik, koji upravlja poslovima i nosi punu odgovornost za pravilno vršenje poslova.

Čl. 3.

U nadležnost povereništva ministarstva šuma i rudnika spadaju svi predmeti šumarstva i rudarstva izim ovih, koji su pridržani nadležnosti ministarstva šuma i rudnika.

1. Odobravanje godišnjih budžeta za šumarstvo i rudarstvo samoga povereništva

2. Imenovanje i penzionisanje šumarskih i rudarskih činovnika od VI. (šestog) i viših činovni razreda.

3. Načelna naredjenja takove prirode, koja su u vezi s gospodarstvom ukupne teritorije kraljevstva.

4. Vrhovna rešenja na žalbe protiv rešenja povereništva u takovim slučajevima, koji su pridržani ministarstvu.

5. Vrhovni nadzor nad pravilnim provadjanjem postojećih šumarskih i rudarskih odredaba i propisa.

6. Ona otudjenja ili prodaje državnog zemljišta i nekretnina, koja ima da se predlažu na odobrenje narodnom predstavništvu.

Konačna rešenja ima da budu vrhovna izvršna rešenja, te ih potpisuje Poverenik ili njegov zamjenik osim dekreta o postavljanju šumarskih rudarskih činovnika od IX. do VII. činovnog razreda, koje potpisuje ban Hrvatske i Slavonije.

Čl. 4.

Povereništvo sastoji se od:

1. Šumarskog odseka, kojemu potpada u nadležnost uprava svih šuma, kojim danas upravljaju drž. šumarski uredi u Zagrebu, Sušaku i Vinkovcima. te svi poslovni predmeti šumarske uprave gospodarenja i nadzora ostalih vrsti šuma na teritoriju Hrvatske, Slavonije i Međumurja.

2. Rudarskog odseka sa upravom rudnika i rudarskog satništva.

Šumarskom odseku te rudarskom odseku sa rudarskim satništvom pripadaju posebna pridjeljenja računovodstva

Čl. 5.

O unutarnjoj i detaljnoj organizaciji šumarskog odsjeka, te rudarskog odseka sa rudarskim satništvom, kao i njima pridjeljenim računovodstvima ima povereništvo sastaviti predlog i podnesti ga na odobrenje ministru šuma i rudnika.

Čl. 6.

Ova uredba stupa na snagu danom proglašenja u službenim novinama, a sva naredjenja koja su s njom u opreči, stavljaju se van snage.

Izvršenje povjerava se ministru šuma i rudnika.

Osobne vijesti.

Imenovanja kod uprave državnih šuma u Hrvatskoj i Slavoniji. Kr. šumarski nadinžnir na službovanju kod ministarstva šuma i rudnika u Beogradu Andrija Perušić imenovan je kr. šumarskim savjetnikom u VII. čin. razredu, te je i nadalje ostavljen na službovanju kod rečenog ministarstva.

Nadalje su imenovani:

Šumarski inžinir Nikola Stivičević i šumarsko-računarski savjetnik Ivan Jerbić šumarskim nadinžinirima u VIII. čin. razredu, šumarsko-računar. revident Viktor Eisenhuth šumarsko-računar. savjetnikom u VIII. čin. razredu; privremeni šumarsko-inžinirski pristavi Branko Dujić; Petar Grahovac, Pavao Polović,

Krešimir Katić, Josip Ambrinac, Marijan Majnarić, Branko Rukavina, Adam Mikić i Vidoje Mihaldžić šumarskim inženirima u IX. čin. razredu; apsolvent šumarstva Jovan Savić privremenim šumar.-inženirskim pristavom u X. čin. razredu.

Promjene u statusu zemaljskih šumar. činovnika u Hrvatskoj i Slavoniji Imenovani su: Šumarski nadzornici I. razreda Rikard Schmidinger, Andrija Koprić i Dragutin Matizović zemalj. šumar. savjetnicima u VI. čin. razredu kod šumarskog odsjeka u Zagrebu; podšumar u Aleksincu Roko Kovačević privremenim šumar. povjerenikom u X. čin. razredu kod kr. kot. oblasti u Pisarovini; apsolventi šumarstva Danilo Trumić i Nikola Ilić privremenim šumar. povjerenicima u X. čin. razredu kod kr. župan. oblasti u Osijeku odnosno kod povjereništva za Međumurje u Čakovcu.

Premješten je: Šumarski nadpovjerenik Viktor Bönel od kr. kot. oblasti u Ogulinu k onoj u Udbini.

Promjene u statusu činovnika krajiških imovnih općina. Imenovani su: nadšumar gradiške imov. općine Dragutin Hradić šu. namnikom iste imov. općine u VIII. čin. razredu i kr. šumar. nadpovjerenik Ivan Balić nadšumarom brodske imovne općine u IX. čin. razredu.

Broj: 1024/1920.

Predmet: Ogrevna prodaja u otočkoj šumariji,
predjel Švicko bilo A/II/15.

Dražba ogrevnog drva.

Dne 3. srpnja 1920. prodavati će se putem javne dražbe na zatvorene pismene ponude u 11 sati prije podne u prostorijama ispostave kr. sušačkog šumarskog ureda u Ogulinu (zgrada kr. kotarskog suda) 2665 pr. m. izradjenih bukovih cjepanica te 513 pr. m. izradjenih bukovih oblica u svemu 3178 pr. m. nalazećih se u šumskom predjelu Švicko bilo A/II/15 u državnoj šumariji Otočkoj a udaljenih od Otočca 21 klm. i to uz izključnu cijenu od 76. 885 K.

Pismene zatvorene a propisno biljegovane ponude valja do 12. sati o podne predidućeg dana t. j. 2. srpnja 1920. predložiti ispostavi kr. šumarskog ureda sušačkog u Ogulinu. —

Zaobina u visini od 7688 (sedam hiljada šest stotina osamdeset i osam) kruna ima se bud kod Ispostave kr. šumarskog ureda u Ogulinu, bud pako kod koje kr. državne blagajne položiti a potvrda o tome ima se ponudi priklopiti.

Potanki dražbeni i ugovoreni uvjeti, obrazac ponuda i omot za ponudu može se za vrijeme uredovnih sati kod gore spomenute Ispostave dobiti uz uplatu pristojbe od 5 kruna. —

Ispostava kr. šumarskog ureda sušačkoga.

U Ogulinu, dne 9. lipnja 1920.

Starešina:
Kosović

Broj: 8651/910.

Oglas.

Kod kr. županijske oblasti obdržavati će se **12. listopada 1920.** a po potrebi i sljedećih dana ispit za lugarsku odnosno šumsko-tehničku pomoćnu službu i ispit za lovačko nadzornu službu svaki put počam od 8 sati u jutro.

Kandidati, koji se žele podvrći rečenim ispitima imaju svoje vlastoručno pisane molbe za pristup k ispitu podnijeti putem kr. kot. oblasti odnosno gradskog poglavarstva kr. žup. oblasti u Varaždinu do konca lipnja t. g. i dokati:

1. da su navršili 20 godinu.
2. da su bezprikorna ponašanja.
3. da su svršili dobrim uspjehom nauke u pučkoj školi i
4. da su svršili dvogodišnju praksu u lugarskoj ili šumsko-tehničkoj pomoćnoj-odnosno lovačko-nadzornoj službi.

Za kandidate, koji su svršili nauke na građanskoj školi ili na nižoj gimnaziji ili realci, odnosno sve propisane naukovne tečaje na kojoj zemaljskoj ratarnici ili na zavodu, koji je predspomenutim školama jednak dovoljno je, da se izkažu jednogodišnjom praksom.

Svaki kandidat imađe prije ispita odnosno prije ponovljenog ispita položiti ispitnu pristojbu od 50 (pedeset) Kr. u ruke predsjednika ispitnog povjerenstva, a nakon povoljnim uspjehom dovršenog ispita 4 Krune u ime biljegovke za svjedočbu.

Kr. županijska oblast

U Varaždinu, dne 4. svibnja 1920.

Kr. podžupan:
U S. Dr. Panić.

Broj 4716/1920.

Dražba stabala.

Prodaje se samo putem pismenih ponuda na dvije prodajne skupine I. na području kr. šumarije u Kostajnici u šumi na panju u sjek. V. i VI. hrastovine za tvorivo 10064 m³, za ogrev 13560 m³, II. na području kr. šumarije u Ivanovom selu u šumi na panju u sjek. I. i II. hrastovine za tvorivo 14.419 m³, za ogrev 5445 m³, bukovo i grabovo za tvorivo 15.282 m³, za ogrev 112.092 m³, javorovo i brestovo za tvorivo 717 m³, za ogrev 1622 m³, brezovo i ino za tvorivo 90 m³, za ogrev 3390 m³.

Zatvorene i propisno biljegovane pismene ponude valja najzad dne 14. srpnja t. g. do 10 sati prije podne predložiti potpisanom kr. šumarskom ravnateljstvu, gdje se mogu uviditi i dobiti dražbeni te ugovorni uslovi, iskaz prodajnih skupina i obrazac ponude.

Kr. šumarsko ravnateljstvo.

U Zagrebu, dne 30. svibnja 1920.

Uređuju profesori Dr. A. Petračić i Dr. A. Levaković.
Tiskara C. Albrecht, Zagreb.

SADRŽAJ.

Strana

Tršćanske usance za trgovinu drvom. Prlopčio Dr. A. Petračić . . .	129—157
Moja tetivnica. Piše nadšumarnik B. Hajek . . .	157—159
Društvene vijesti: Zapisnik odborske sjednice hrvatskog šumarskog društva, održane 22./III. 1920. — Ujedinjenje svih šumarskih društava u Jugoslaviji . . .	159—161
Stališke vijesti: Uredba o ustrojstvu povjereništva ministarstva šuma i rudnika u Zagrebu za teritorij Hrvatske, Slavonije i Međumurja.	161—162
Osobne vijesti: Imenovanja kod uprave državnih šuma u Hrvatskoj i Slavoniji. — Promjene u statusu zemaljskih šumar, činovnika u Hrvatskoj i Slavoniji. — Promjene u statusu činovnika krajiških imovnih općina . . .	162—163
Oglasi . . .	163—164

Sadržaj „Lug. Vjesnika.“

Bilinstvo za šumarsko pomoćno osoblje. Sastavio šumarnik Oskar pl. Agić. (Nastavak). — Lugar Stanišić. Napisuo Z. Turkalj, nadšumar.

Broj: 1023/1920.

Dražba ogrevnog drva

Dne 3. srpnja t. g. u 11 sati do podne prodavati će se kod Ispostave kr. šumarskog ureda sušačkoga u Ogulinu (zgrada kr. kotarskog suda) putem javne pismene ponudbene dražbe u području kr. državne šumarije otočke i to u šumskom predjelu Senjsko bilo A I-1-9. izradjenih:

1. 1126 pr. m. buk. cijepanica procenjenih na 40 K.	
po 1 p. m.	45.040 K.
2. 246 pr. m. buk. oblica procenjenih na 35 K. po	
1 pr. m.	8.610 K.
3. te 333 kom. buk. podvlaka procenjenih na 3 K.	
komad	999 K.
Ukupno: 54.649 K.	

Sve tri skupine sačinjavaju samo jedan prodajni projekt.

U raspravu će se uzeti samo one ponude, koje budu glasile na svaku skupinu napose, a koje ukupno uzete nadmašuju isključnu cijenu —

Pismene zatvorene a propisno biljegovane ponude valja do 12 sati o podne predidućega dana t. j. 2. srpnja t. g. predložiti Ispostavi kr. šumarskog ureda sušačkoga u Ogulinu. —

Žaobina u visini od 5.500 K. ima se bud kod same Ispostave bud kod koje državne blagajne u području kraljevstva SHS položiti i potvrdu o tom priložiti ponudi. —

Potanki i ugovorni uvjeti, obrazac ponude te omot za ponudu može se za vreme uredovnih sati dobiti kod gore spomenute.

Ispostava kr. šumarskog ureda sušačkoga.

U Ogulinu, dne 10. lipnja 1920.

Starešina:
Kosović